

Hybride leerkrachten: verrijking in de klas

Meintje Spijker en
Cécile Chênevert bespreken
de kansen en uitdagingen

**UTRECHT
LEERT**

Er blijft een groot potentieel onbenut in het onderwijs: dat van hybride leerkrachten. Zij brengen ruimte in schoolteams en nieuwe expertise in de klas. Hoe zorgen we dat opleidingsmogelijkheden aansluiten bij de ambities van deze professionals, die hun huidige baan willen combineren met werk in het onderwijs? **Meintje Spijker**, directeur van Stichting Onderwijsambassadeurs, en **Cécile Chênevert**, die graag hybride leerkracht wil worden, bespreken de kansen en uitdagingen.

Wat is jullie persoonlijke motivatie om de hybride leerkracht te stimuleren?

Cécile: “Ik heb een achtergrond als orthopedagoog en werk als thema-verbinder en voorzitter bij SWV Utrecht PO. Deze beleidsrol past bij me. Toen ik tijdens corona ineens twee basisschoolleerlingen thuis had, ontdekte ik hoe tastbaar het onderwijs is. ‘Ik ga jou vandaag deze sommen uitleggen, dan heb je vanmiddag de opdracht af en iets nieuws geleerd.’ In mijn werk staat dat directe resultaat veel verder van me af. Zo besloot ik een jaar onderwijsambassadeur te worden, om te ontdekken wat deze combinatie mij zou brengen. Het was superleuk. Ik dacht altijd dat ik moest kiezen tussen beleid of de praktijk van onderwijs of jeugdhulp; nu wist ik dat het ook samen kan gaan. Ik ontdekte dat de combinatie echt een meerwaarde heeft, zowel voor mij persoonlijk als voor beide banen.”

Cécile

Meintje: “Ik ervaar dagelijks de kruisbestuiving bij de matches tussen onderwijsambassadeurs en scholen/leerkrachten. Doordat ik zelf als leerkracht een periode parttime in het bedrijfsleven bij een HR-bureau heb gewerkt, weet ik hoeveel impact het maakt om mee te draaien in een andere sector. Er ging een wereld voor me open. De manier van samenwerken en het taalgebruik. Ik vond het een verrijking om eventjes op afstand naar het onderwijs en mijn carrière te kijken. Daardoor wist ik na een jaar met overgave dat het onderwijs écht mijn wereld is.”

Cécile: “Precies! Zoals ik ontdekte dat ik wél voor de klas wil, maar niet fulltime. Daarvoor haal ik te veel uit mijn huidige baan. Wel enthousiast, maar niet je baan ervoor willen opgeven. Daar ben ik vast niet de enige in en dat voelt als een gemiste kans voor het onderwijs. Laten we dat potentieel beter benutten.”

Meintje

‘We doen dit vanuit rijkdom, niet vanuit zwakte’

Wat is de meerwaarde voor het onderwijs?

Meintje: “Iedereen in het onderwijs werkt zo hard, dit houden we niet vol. Mij intrigeert de vraag: is die werkdruk een probleem van het onderwijs, van de overheid of van de samenleving? Ik denk dat laatste. Daarom moeten we zo breed mogelijk kijken wie en welke kennis we kunnen inzetten voor goed onderwijs.”

Cécile: “Een hybride leerkracht neemt nieuwe expertise mee de klas in. Dat kan heel verrijkend zijn op inhoud, maar ook op de manier van samenwerken.”

Meintje: “Cécile is met haar achtergrond natuurlijk een aanwinst voor het schoolteam. Maar we zien ook economen van de bank of medewerkers van gemeenten met interesse. En hoe leuk zou het zijn als een fotograaf of schrijver meedoet? Of een kunstenaar. Mensen die creatief met kinderen aan de slag gaan. Meerdere expertises in de klas en op school zijn heel waardevol voor leerlingen. Misschien wil een kind programmeur worden; daar hebben de meeste leerkrachten geen kaas van gegeten.”

Cécile: “Al wil ik graag benadrukken dat we kansen zien vanuit rijkdom, niet vanuit zwakte (het lerarentekort). Het is niet een makkelijke manier om dagen te vullen. Het vakmanschap en de kwaliteit van onderwijs staan centraal.”

Hoe werkt het in de dagelijkse praktijk?

Meintje: “Met zoveel parttime leerkrachten is er op elke school wel een baan te vinden voor 1 of 2 dagen per week. Een hybride leerkracht met bevoegdheid kan die dag invullen, in duo met iemand die de groepsverantwoordelijkheid draagt en er meerdere dagen is. Samen verdeel je in goed overleg afgebakende taken. Bijvoorbeeld wel de inhoud, maar niet de oudergesprekken of de rapporten.”

Cécile: “Als onderwijsambassadeur heb ik al ervaren dat een rol zich ook vormt naar de persoon. Ik groeide toe naar zelf voor de klas staan, maar dat hoeft niet. Een ander werkt misschien prettiger in kleine groepjes.”

Wel enthousiast meedraaien, nog niet bevoegd

Wat zijn de uitdagingen om dit goed te organiseren?

Meintje: “Wettelijk moet er iets veranderen. Om voor de klas te mogen staan, moet je binnen twee jaar je bevoegdheid halen. De opleidingsmogelijkheden sluiten nu onvoldoende aan bij het profiel en de wensen en mogelijkheden van de hybride leerkracht. Een groot struikelblok is die tussenfase van scholing waarin iemand al wel enthousiast meedraait in het onderwijs als stagiair, de eigen baan blijft uitvoeren en veel opleidingsverplichtingen heeft, maar nog niet bevoegd is. Dat betekent eerst nog veel ‘moetjes’ afvinken, die misschien flexibeler kunnen. Mensen vragen zich bijvoorbeeld af waarom er zoveel verslaglegging nodig is. Zelf zou ik graag zien dat iemand die als onderwijsambassadeur al 20 dagen voor de klas heeft gestaan, deze dagen mag meetellen als stage binnen de Pabo. Dan krijgen zij lucht om de opleiding sneller of anders in te delen en beloon je mensen die vrijwillig al heel veel tijd investeren.”

Cécile: “Het vraagt een beetje lef van het onderwijsveld om vertrouwen te hebben dat mensen van buitenaf echt wat te brengen hebben en niet alleen te leren. Ook geloof ik dat meer ruimte in opleidingsduur en inhoud van de opleiding zich zal vertalen in meer variëteit in mensen die we de school in kunnen halen. Misschien doe ik er 3 jaar over en een ander 1 jaar. Nu kan het niet langzamer, maar vaak ook niet sneller.”

Meintje: “Denk aan mensen die bijna met pensioen gaan of een sabbatical nemen. Ook Generatie Z heeft interesse. Zij geven aan dat ze de dynamiek op een school een verademing vinden vergeleken met hun werk achter de computer. Belangrijk is dat de diversiteit bijdraagt aan de balans in het schoolteam. Zijn er bijvoorbeeld al veel stagiairs of zij-instromers? Hoeveel ervaring heeft het team? Die factoren bepalen mee waar een hybride leerkracht een aanvulling is.

Daarbij pleit ik ook voor hybride schoolleiders die over de bedrijfsvoering gaan. Een school runnen is als een bedrijf runnen. Dat zou op 50-50 basis kunnen met iemand uit het bedrijfsleven. Daar kunnen we nog veel van elkaar leren. Dan krijgen schoolleiders ook weer tijd om na te denken over onderwijsvernieuwing en -kwaliteit, in plaats van alleen brandjes te blussen.”

Cécile: “Persoonlijk heb ik behoefte aan een maatwerkplan. Wat heb ik extra nodig aan scholing? Is dat bijvoorbeeld op didactiek in de groepsetting of zijn dat specifieke vakken op inhoud? Ik vind de mening van de onderwijsprofessionals uit de praktijk daarbij ontzettend belangrijk. In mijn jaar als onderwijsambassadeur hebben zij al veel van mij gezien. Zij kunnen daardoor heel goed inschatten wat ik al wel kan en wat ik echt nog te leren heb.”

Meintje: “Heel belangrijk! Dat je niet alleen naar opleidingseisen kijkt, maar van de mensen met wie je samenwerkt hoort wat je nog kunt leren. Schoolopleiders die ook stagiairs begeleiden hebben er superveel kijk op. Dat maakt hun baan ook weer interessanter en dynamischer en zo krijgen senior leerkrachten erkenning voor hun ervaring.”

Waarom is de tijd er nu rijp voor?

Meintje: “De nood is nu zo hoog, we móeten creatiever denken in het onderwijs. Het concept van hybride leerkracht is vaker voorbij gekomen. Voorheen ging het meestal over expertise in het VO, van bijvoorbeeld economen of natuurkundigen. Zij hadden bijscholing nodig op didactiek of pedagogiek en konden dan lesgeven. Nu kijken we niet alleen vanuit de inhoud, maar vanuit de brede behoefte voor het hele onderwijs.”

Wat is het verschil tussen de hybride leerkracht, onderwijsambassadeur en onderwijsassistent?

Een **hybride leerkracht** is iemand die twee banen combineert: parttime werk in het onderwijs (bijvoorbeeld 1 á 2 dagen) en een baan buiten het onderwijs. Een hybride leerkracht is, net als de reguliere leerkracht, bevoegd om alleen voor de klas te staan. Omdat de hybride leerkracht vaak maar 1 of 2 dagen in de klas is, draagt deze wel minder groepsverantwoordelijkheid dan de reguliere leerkracht.

Onderwijsambassadeurs zijn mensen die buiten het onderwijs werken of met pensioen zijn en zich minimaal een half jaar vrijwillig één schooldag per week inzetten voor het onderwijs. Ze bieden structureel ondersteuning in de klas en zijn letterlijk de extra handen. Dat geeft leerkrachten lucht en zorgt voor ruimte om leerlingen net wat meer aandacht te geven. De onderwijsambassadeur staat niet alleen voor de groep en heeft geen bevoegdheid nodig. In sommige gevallen leidt hun inzet tot een betaalde baan in het onderwijs.

Een **onderwijsassistent** is een belangrijke schakel in de dagelijkse dynamiek op scholen. Deze kracht ondersteunt de reguliere leraar op allerlei manieren, bijvoorbeeld met het voorbereiden van lesmateriaal of met individuele aandacht voor leerlingen. Het exacte takenpakket wisselt per school en wordt samen met de leraar bepaald. Het is een betaalde functie. De onderwijsassistent heeft geen bevoegdheid om zelfstandig voor de klas te staan.

